

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 11. De iniuria formali attentata, & affectiua, & quomodo motium virtutis, tam in Iustitia, quàm in alijs virtutibus cadat sub præceptum illius virtutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39069

CAPVT XI.

*De iniuria formali attentata
& affectiua, & quomodo me-
ritum virtutis, tam in Iustitia,
quam in alijs virtutibus
cadat sub preceptum illius vir-
tutis.*

90 **D**icimus iniuriã *for-
malẽ*, non tantum
affectiuã, vel *attentatã*, esse
tam actionem, cuius negatio
est finis immediatus prohibi-
tionis: e.g. ipsa ablatio rei a
alienæ est iniuria formali, vo-
luntatis auferendi est iniuria af-
fectiua; conatus, & inquisitio
rei auferendæ est iniuria atten-
tata; & vniuersim applicatio
alicuius mediij ad finem infe-
rendi

rēdi iniuriā; iniuria est attētata
Ad distinguendū porrò iniuriā.
cōsumatā, seu formalē, ab affe-
ctiua, vel attētata, plures regu-
læ possunt afferri. Prima est vt
iniuria cōsumata sit, quando
operās facit, id ad quod impe-
diendū alius habet ius, si physi-
cè potest, vel per se ipsū, vel au-
xilio curiæ, & magistratus. E.g.
quia alius habet ius impediēdi
apprehēsiōnē rei suæ, illa est in-
iuria cōsumata, quia nō habet
ius impediēdi inquisitionē il-
lius, est iniuria solū attētata. Se-
cūda regulæ est vt iniuria cōsū-
mata sit, quādo vel est illatum
ipsū malū formale proximo,
vel res proximi, est sensibiliter
cōstituta in statu propinquiori
ad malū ipsius proximi, quā es-
se deberet. Itā iudiciū temera-

G riū,

riū, licet nō sit quid sensibile, et
 iniuria cōsumata, quia est totū
 malū cōsumatū, quod proba-
 betur: acceptio verò gēmae Pe-
 tri ex animo nō restituendi
 etiā iniuria cōsumata, quia
 licet adhuc per illā nō sit impe-
 ditus Petrus ab usu illius gem-
 mae, quod est malū Petri consu-
 matū tamen gēma illa est sen-
 sibiliter in statu deteriore inor-
 dine ad Petrū. Eadē via expli-
 cari posset quid sit vniuersimū
 delictum cōsumatū, & quo-
 modo differat ab attentato.

91 Quæri potest an qui
 ex iustitia obligatur aliquid fa-
 cere, sit etiā obligatus ad id fa-
 ciendū ex motiua iustitiæ, sed
 hoc pendet ex solutione illius
 generalis quæstionis, an qui fe-
 cit rē præceptā nō ex intētionē

im-

implēdi præceptum, satisfecerit præcepto. In qua re dicendū est primo, illum qui facit ex quocumq. sine rē præceptā nō teneri iterare illam actionem. Alioquin, qui tenebatur ex voto, vel legato dotare decem virgines, & re ipsa dotavit, non ex fine satisfaciendi voto, vel legato, sed ad seruandam bonā famam externam, teneretur dotare alias decem virgines. Et licet respondeant, in hoc, & similibus casibus posse postea applicari actiones illas præteritas in satisfactionem obligationis, & præcepti; tamen id sustineri nō potest, cum actiones illæ præteritæ, vt potè non amplius in mea potestate, non sint amplius à me applicabiles: quia etiam si essent appli-

cabiles, adhuc ego non possum
applicare in plenam satisfac-
tionem præcepti, vel obliga-
tionis id, quod non est totū il-
lud, quod mihi præcipitur & ad
quod obligor: sed actio facta
sine intentione, non est per ad-
uersarios, totum id, quod mihi
præcipitur & ad quod obligor
ergo nō potest applicari in ple-
nā satisfactionē obligationis.

92 Et confirmatur quia
si peculiare virtutes obligant
ad peragendam rem præceptam
ex motivo ipsarum, multo ma-
gis obligarent ad faciendam
rem præceptam per actum ho-
nestum vt sic; quod enim obli-
gat ad speciem multo magis
obligat ad genus: sed non ob-
ligant ad faciendam rem præ-
ceptam per actum honestum;
alio.

alioquin qui solueret debitum per actum venialiter malum, non satisfaceret obligationi iustitiæ; atque adeò si illa obligatio esset grauis, peccaret mortaliter; cum peccatum mortale sit non satisfacere præcepto, & obligationi graui; Ergò nec tenemur ad peragendam rem præceptam ex motiuo peculiarium virtutum. Cuius rei ratio à priori est quia si præceptum esset de faciēda operatione ex motiuo præcepti, reflecteret supra se ipsum, nec haberet obiectum fundamentale distinctum à se; quod esse absurdum, & per se patet, & ostendimus in libro *de actibus humanis*.

93 Addimus tamen, quod qui faciunt rem præceptam à virtute, & nō ex motiuo illius

G 3 virtu-

virtutis, non contrahunt honestatem talis virtutis. Licet enim ad inhonestatem contrahendam non requiratur amor ipsius mali inhonesti, sed sufficiat acceptare illud malum quod apparet in actione male que eligitur, propter voluptatem, vel propter alias commoditates quas illa affert, non propter malitiam; tamen ad virtutem non sufficit non odisse bonum virtutis, sed requiritur, ut operans tanti illud aestimet practice, quanti est aestimandum. Bonum enim virtutis debemus amare efficaciter, ut simus boni, malum vitij sufficit non efficaciter odisse, ut simus mali, quod est valde consonum communi hominum existimationi.

94 Sed, licet peractum elicium

icitum non ex motiuo virtutis non contrahatur virtutis honestas, vitatur tamen violatio præcepti impositi ab ea virtute, quæ violatio vitatur etiam, cum res præcepta fit per actum malum: adeòque præceptum illud licet non impleatur positiuè, impletur negatiuè. Cum enim omne præceptum consistat in hoc, quod reddat illicitam aliquam actionem, vel omissionem voluntariam, satis est ad non violandum præceptum abstinere à tali exercitio negatiuo, vel positiuo voluntatis. Sicut ergò qui dormit e.g. non violat præceptum temperantiae, ità qui ieiunat ex auaritia, non violat illud idem præceptum, licet vterque careat merito temperantiae; quia neu-

ter mouetur ex temperantia honestate . Verum quidem est, quòd in casu proposito dormiens neque operatur còtra temperantiam, neque còtra aliam virtutem, cū tamen auarus operetur contra liberalitatis præscriptum prohibens omnem auaritiæ affectum .

95 Ex his colligitur primò, quod si quis die festo audiat sacrum immemor præcepti, non tenetur ad aliud sacrū audiendum . Imò etiam in casu in quo promulgetur præceptum audiendi sacrum aliqua die, postquam Petrus ea die ex deuotione sacrum audiuit, probabilius est Petrum non teneri ad secundam auditionem sacri . Præceptum enim intendit tantum, ne quis voluntariè omittat

omittat ea die sacri auditionē;
qui verò sacrū iā audiuit non
est amplius in statu sacrum
omittendi.

96. Addimus præterea,
quòd etiam si aliquis audiret
sacrum cum positiva intentio-
ne non satisfaciendi præcepto
per illam auditionem, adhuc
negatiuè satisfaceret, nec tene-
retur ad aliud sacrum audien-
dum: cum tamen si haberet
talem intentionem, is qui vouit
audire sacrum, utiq. teneretur
audire secundum sacrum. Ra-
tio disparitatis est, quia sicut
possum mihi imponere obliga-
tionem voti, ita possum illam
extendere ad casum ad quem
non extendebatur, hoc est ad
auditionem secundi sacri: At
verò sicut non possum impo-

G 5 nere

nerere mihi obligationem precepti (cum non possim exercere iurisdictionem supra meum) ita non possum illam extendere ad auditionem secundi sacri, ad quam non extendebatur.

97 Demum infertur ex dictis, quomodo possit esse vera doctrina, quod lucremur indulgentias etsi faciamus opera iniuncta per actum malum venialiter. Quamuis enim non verificaretur si indulgentiae darentur ut praemium operum requisitorum, cum praemium essentialiter supponat meritum, adeoque honestatem operis tamen potest verificari si illa opera requirantur, ut pura conditio. Possunt autem illae hoc pacto prudenter concedi: quia potest praevideri,

uideri, quod si ad lucrandas indulgentias praequirentur tales actiones per modum conditionis, pene omnes illas exercébunt per actus bonos moraliter; & quod si praequirantur cum honestate formali, erit

res subdita innumeris perplexitatibus, ac pro-

inde multos re-

trahens ab

alacritate

prestandi opera in-

iuncta ex fine

lucranda in-

dulgen-

tias.

